

Högskolan Väst

Kort om högskolan

Högskolan Väst, som hette Högskolan i Trollhättan/Uddevalla fram till 2006, tillhör landets yngsta högskolor. Den finns idag i tre städer: Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg, men ska 2008 vara samlad på ett campus i Trollhättan. Drygt 9 000 studenter läser vid Högskolan Väst.

Högskolan etablerades 1990 i en region med flera andra konkurrerande högskolor.¹ Därför riktades rekryteringsinsatserna i första hand mot ett lokalt/regionalt geografiskt upptagningsområde och utbildningsutbudet styrdes till stor del av regionens efterfrågan på arbetskraft. Dessa faktorer har sannolikt bidragit till högskolans höga andel studenter från studieovana miljöer, vilket framgår av siffrorna i tabellerna nedan. Högskolan Väst är en av få högskolor där studentpopulationen väl återspeglar rekryteringsområdets sammansättning.

Andel med högutbildade föräldrar, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan Väst	13	14	14	14	15
Jämförelsetal *	1,02	1,03	0,96	0,97	1,05

*Ett jämförelsetal *över* 1 innebär en *högre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med arbetarbakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan Väst	34	36	33	33	36
Jämförelsetal *	0,83	0,86	0,86	0,85	0,90

*Ett jämförelsetal *under* 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med utländsk bakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan Väst	10	14	13	13	13
Jämförelsetal *	0,80	1,03	1,02	0,98	0,93

¹ Högskolan har i dag ett visst samarbete inom grundutbildningen med Högskolorna i Skövde och Borås, under benämningen *Västra Götalands högskolor*.

*Ett jämförelsetal *under* 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Källa: Registerdata SCB/Högskoleverket

Kvarvaro efter två års studier*, registrerat nybörjarläsåret 2003/04, procent

Föräldrars utbildningsnivå	Kvar	Annat lärosäte	Ej kvar	
Högst gymnasial (=låg)	64	10	25	100
Eftergymnasial (=hög)	66	9	25	100
Alla (inkl. "ej uppgift")	65	10	24	100

*Registrering 2005/06, gäller programstudenter som börjat på minst treåriga program 2003/04.

Källa: SCB, bearbetning Högskoleverket

Bland dem som läsåret 2003/04 började på ett utbildningsprogram vid Högskolan Väst finns inga direkta skillnader i kvarvaron två år senare mellan studenter med hög- respektive lågutbildade föräldrar. Inte heller i några års tillbakablick syns några skillnader i dessa avseenden. Detta innebär att Högskolan Väst har en särställning bland högskolor med en hög rekrytering av icke-traditionella studentgrupper.

Utbildningsutbud

Högskolan Väst erbjuder ett trettioåttal utbildningsprogram, drygt tio master- (magister-) och påbyggnadsprogram och knappt 300 fristående kurser. Basen i utbildningsutbudet utgörs av program med tydlig yrkesinriktning inom vård/omsorg, undervisning, teknik respektive ekonomi. Lärosätet strävar efter en stark integration mellan högskoleförlagda och verksamhetsförlagda studier, och erbjuder bl.a. fem utbildningar inom teknik och ekonomi där teoretisk utbildning varvas med avlönade arbetsperioder i företag eller organisationer (s.k. cooperative education, eller co-op).

Utmärkande för Högskolan Väst är dess satsning på arbetsintegrerat lärande, s.k. AIL, som gäller de flesta längre program. I detta ingår att högskolan har ett nära samarbete med samhälle och näringsliv.

Högskolan samarbetar också med andra lärosäten, både på utbildningsområdet och för utveckling inom det administrativa området; t.ex. Chalmers tekniska högskola, Högskolan i Jönköping, Högskolan i Borås, Högskolan i Skövde och Uppsala universitet.

Av studenterna vid Högskolan Väst läser drygt 30 procent en distansutbildning. Högskolan gav 2006 sex utbildningsprogram och ett femtiotal kurser på distans, både nät- och lärcentrumbaserade, de flesta genom Nätuniversitetet.

Högskoleförberedande utbildningar

Högskolan Väst erbjuder ett tekniskt basår, och har under vårterminen 2006 även gett en teknisk bastermin. Godkänt basår ger studenten en garanterad plats på något av högskoleingenjörsprogrammen. År 2006 var 76 studenter registrerade på utbildningen, att jämföra med knappt 100 studenter år 2005 och 2004. Av dem som fått godkänt på tekniskt basår gick 12 studenter vidare till högskoleingenjörsutbildning 2006.

Högskolan Väst genomförde 2006, i samarbete med Folkuniversitetet och Länsarbetsnämnden, en högskoleförberedande utbildning för arbetslösa ungdomar i högskolans primära upptagningsområde. Utbildningen omfattade 20 veckors studier och bestod av delmomenten högskoleintroduktion, projektledning, engelska och valfri högskolekurs. Deltagarna erbjöds även kontinuerlig studie- och karriärvägledning under utbildningstiden.

Förändringar under perioden

I den samordnade antagningen har det skett en ökning av andelen första-handssökande till Högskolan Väst. En bidragande orsak till ökningen menar högskolan är de nya utbildningsprogram som startat både på campus och på distans. Den största satsningen på senaste tiden har skett inom det samhällsvetenskapliga området. Bland annat har högskolan i samarbete med Högskolan i Kalmar, Blekinge Tekniska Högskola och Uppsala universitet utvecklat ett ekonomiprogram som ges helt nätbaserat. Antalet distanskurser har blivit fler på lärosätet totalt sett.

Högskolan Väst har även startat två nya utbildningsprogram som är mer praktiskt inriktade än övriga program, elanläggningsteknik och nätverksteknik med IT-säkerhet. De är tvååriga teknikerutbildningar med stort fokus på yrkeslivet. Högskolan menar att dessa utbildningar har lockat nya grupper till högskolan genom att de är kortare och har en tydligare koppling mot yrkeslivet.

Studentrekrytering

Högskolan Väst rekryterar i huvudsak sina studenter från Västra Götalandsregionen – av nybörjarna 2005/06 kom nästan 75 procent från regionen² – och med särskild tonvikt på närområdet. De mest regionalt rekryterande utbildningarna är enligt högskolan program som leder till yrkesexamen. Utbildningsnivån i delar av upptagningsområdet ligger i dag under riksgenomsnittet; i enskilda kommuner mycket under.

Av Högskolan Västs studenter är 70 procent kvinnor. Män är kraftigt underrepresenterade inom vård- och lärarutbildning samt inom vissa samhällsvetenskapliga utbildningar. Inom teknik och naturvetenskap är andelen

² Statistiskt meddelande från SCB, UF 20 SM 0701

kvinnor relativt hög i ett nationellt perspektiv, men trenden är minskande. Högskolan har gjort vissa rekryteringsinsatser för att uppnå en jämnare könsfördelning inom utbildningsområden med traditionellt ojämn könsfördelning, men dessa har visat sig ge marginell effekt.

Rekryteringsförutsättningar 2002–2005

I likhet med många andra högskolor har Högskolan Väst upplevt en minskning i antalet sökande under de senaste åren. Studentefterfrågan har varit svag på teknikutbildningar, men högre inom lärarutbildning, vård och hälsa samt för vissa utbildningar med branschanpassad profil. Under perioden har andelen nationellt rekryterade ökat något.

Allmänna åtgärder för rekrytering

Högskolans övergripande policy är att de rekryteringsinsatser som genomförs ska präglas av saklighet och öppenhet och att rekryteringsarbetet ska eftersträva att inbjuda alla, oberoende av kön, etnisk eller social bakgrund.

Högskolan strävar efter att förbättra och utveckla informationen om utbildningarna, såväl den muntliga som den webbaserade och den tryckta. Utöver det är det personliga mötet med presumtiva studenter av central betydelse. Vidare bedrivs inom högskolans studievägledning verksamhet i form av olika stödaktiviteter för studenterna under deras studietid.

Andra viktiga delar i högskolans övergripande strategi för studentrekryteringen är en fördjupad samverkan med grund- och gymnasieskolan, andra utbildningsanordnare samt Länsarbetsnämnden. Högskolan poängterar att denna samverkan är särskilt viktig i perspektivet breddad rekrytering.

Liksom några andra lärosäten uttrycker Högskolan Väst oro över vad rektor kallar ”de negativa attityder till högre utbildning som under året allt mer brett ut sig i media” och ”den förenklade debatt som förts kring kvantitet kontra kvalitet”³.

Åtgärder för breddad rekrytering 2002–2005

Det är framförallt profilen i högskolans utbildningsutbud som har varit den viktigaste faktorn för den breddade rekryteringen till Högskolan Väst. Förutom denna bas genomförs eller planeras ett antal insatser med syfte att möjliggöra en bred rekrytering⁴.

Högskolan har sedan starten betonat vikten av *samverkan med det omgivande samhället*. Samverkan med gymnasieskolor, komvux, folkhögskolor och kommunala lärcentra har under de senaste åren utgjort en integrerad del i det övergripande rekryteringsarbetet. Prioriterat under den kommande

³ Högskolan Väst, Årsredovisning 2006.

⁴ Enligt *Handlingsplan för breddad rekrytering till Högskolan Väst 2006–2008*, 2005-12-27, Dnr 2005/740 B 10

treårsperioden är att etablera ett långsiktigt samarbete med ett antal utvalda gymnasieskolor med låg övergångsfrekvens till högre studier.

Ung i Trollhättan, en arbetsmarknadsutbildning för arbetslösa ungdomar, har besökt högskolan vid flera tillfällen för information om högskolestudier. Många av deltagarna hade ingen kunskap om akademisk utbildning sedan tidigare.

Högskolan Väst har *studentambassadörer* som besöker gymnasieskolor för att informera om högskolans utbildningar. Flera av besöken har varit på skolor i områden med låg övergångsfrekvens till högskolan, t.ex. Angered och Bengtsfors.

Skolklasser har även bjudits in till högskolan för att få information, lyssna till "provföreläsningar" eller göra laborationer. Högskolan arbetar bl.a. tillsammans med Grästorp, en kommun som försöker öka antalet ungdomar som går vidare till högre studier. Niondeklassare därifrån har varit på besök för att få en tidig första kontakt med högskolan och uppmärksamma högre utbildning som ett alternativ.

Teknikåttan, en tävling i naturvetenskap och teknik för åttondeklassare, och *Väst-kupp*, en konstruktions- och uppfinnartävling för sjundeklassare i Västra Götaland genomförs årligen. Syftet är att uppmuntra ungdomars intresse för teknik och naturvetenskap, och att de redan i högstadiet ska få en relation till högskolan.

Reell kompetens och alternativt urval

Högskolan Väst har under 2006 bedrivit ett projekt för validering av reell kompetens i form av självprövningsrätt för sökande till fristående kurser. De sökande som haft minst fem års dokumenterad arbetslivserfarenhet (eller motsvarande) har kunnat pröva sin reella kompetens, såväl beträffande grundläggande som särskild behörighet. Under året har 204 personer bedömts ha reell kompetens via projektet. Högskolan framhåller möjligheterna som det gemensamma, nationella antagningssystemet (NyA) ger att nå en ökad samsyn och ökat samarbete mellan universitet och högskolor kring bedömning av reell kompetens.

Högskolan tillämpar sedan flera år, med tillstånd från Högskoleverket, särskilt urval till vissa program. År 2006 berördes två program som vänder sig till nybörjare i högskolan: programmet för filmproduktion (50 procent av platserna) och socialpedagogiska programmet (33 procent av platserna). Urvalsinstrumenten är ett personligt brev som de sökande skickar in och en intervju, alternativt ett prov. Särskilt urval har under den senaste treårsperioden tillämpats på fem utbildningsprogram vid högskolan.

Uppföljning och utvärdering

Högskolan Väst genomför utvärderingar av studenternas lärmiljö vid studiernas slut och alumnuppföljningar två–tre år efter studieslut. Resultaten kan

leda till organisationsförändringar (t.ex. en ny avdelning för media) eller förändringar i bl.a. utbildnings- och kursplaner.

Under 2005 genomfördes sex utvärderingar av program "vid studiernas slut" och året därpå fem utvärderingar, bl.a. av två sjuksköterskeprogram och det data- och systemvetenskapliga programmet. Vidare har Högskolan Väst genomfört en uppföljning av avbrottsfrekvensen och orsaker till studieavbrott på programmet Människa, mångfald, och arbete (120 poäng). I alumnenkäten kring detta program frågades det om orsakerna till avbrott och uppehåll. En orsak tycks vara att programmet inte tydligt leder till ett yrke samt att utbildningen är okänd för arbetsgivarna. Några respondenter har angett att de medvetet tagit sig in på högskolan genom att söka programmet Människa, mångfald och arbetsliv för att sedan flytta över och läsa arbets- och organisationspsykologi. Ett konkret resultat av alumnuppföljningen är att en arbetsgrupp har tillsatts för att se över samarbetsmöjligheterna mellan programmen, alternativt att skapa ett nytt program med tydligare arbetslivsanknytning.

Högskoleverkets bedömning

Utfall i förhållande till förutsättningar

Högskolan Väst har tagit tillvara möjligheterna som den regionala förankringen ger och presenterar ett utbildningsutbud som efterfrågas av både studenter och arbetsgivare. I och med detta har högskolan inte haft några svårigheter att rekrytera studenter från studieovana miljöer. Andelen nybörjare med arbetarbakgrund är hög och relativt stabil, och når i det närmaste upp i nivå med andelen i det huvudsakliga rekryteringsområdet. Under perioden 2002–2005 har skett en viss ökning av Högskolan Västs nationella rekrytering. Att andelen nybörjare med arbetarbakgrund ändå är stabil tyder på att Högskolan Väst har en etablerad funktion för rekryteringen av dessa grupper.

Hur man arbetar med breddad rekrytering

En bidragande orsak till Högskolan i Västs jämförelsevis höga andel studenter från icke-traditionella miljöer är sannolikt den övergripande profileringen mot co-op-utbildning och arbetsintegrerat lärande. Denna profil omfattar bland annat inslag av arbetslivspraktik och andra former för arbetslivsanknytning – bland annat ett gott utvecklat samarbete med näringsliv och andra samhällsinstanser i regionen. Högskoleverket bedömer att detta är goda arbetssätt som bör kunna bredda rekryteringen. Även högskolans stora utbud av distansutbildning, och den flexibilitet i tid och rum som den innebär, är sannolikt faktorer som gynnat en bred rekrytering av studenter.

Det projekt som Högskolan Väst bedrivit kring validering och självprövningsrätt visar på en öppenhet att pröva nya metoder för att lösa problem. En utvärdering av denna verksamhet skulle kunna ge värdefull kunskap till sektorn och kanske bidra till högskolornas utvecklingsarbete kring validering.

Högskolan tycks dessutom ha en väl utbyggd vägledarorganisation, och man lägger stor vikt vid det personliga mötet och den individuella vägledningen som en del i arbetet med att främja och bredda rekryteringen.

Det fortsatta arbetet

Högskolan Västs nyligen fastställda strategier för utbildningen innebär en fortsatt satsning på ett basutbud inom områdena vård/omsorg, lärarutbildning, ekonomi/personal och teknik/data, samt fortsatt utveckling av arbetslivsanknytning inom respektive utbildning. På samma sätt kommer distansutbildning i samverkan med lärcentra och utbildningscentra att vara ett fortsatt viktigt inslag i högskolans utbildningsprofil. Högskolan prioriterar att öka och utveckla utbudet av program som leder till magisterexamen, vilket enligt högskolan kommer att bidra till en ökad rekrytering till studier på avancerad nivå. Högskoleverket ser mycket positivt på den rika omvärldsamverkan som Högskolan Väst på olika sätt kan utnyttja för att bredda rekryteringen till olika utbildningar. Exempelvis utvecklar högskolan för närvarande ett samarbete med Chalmers för övergång för högskoleingenjörer till civilingenjörsutbildning i Göteborg.

Det sistnämnda antyder ett intressant vägval som Högskolan Väst står inför i sin framtida rekrytering. Man kan antingen fortsätta förstärka sin profil som en högskola som till stor del tillhandahåller utbildningar som är särskilt attraktiva för grupper som är underrepresenterade i högre utbildning. Eller också satsar man mer på att förmå dessa grupper att läsa lite längre, lite mer teoretiska utbildningar. Det skulle innebära en förändring mot en reell mångfald i den högre utbildningen, en utveckling som Högskoleverket betraktar som i högsta grad önskvärd. Högskolan Väst har en väl utvecklad organisation för mångfald i rekryteringen. Utifrån den positionen kan högskolan i sitt utvecklingsarbete inkludera olika åtgärder som även fortsättningsvis uppmuntrar och motiverar studenter att göra icke-traditionella val och stödja livslångt lärande.